

Resort finansów, w piśmie z 4 kwietnia br., przedstawił propozycje rekompensat w sprawie rozwiązań do projektu ustawy poprawiającego tzw. program Polski Ład. Jak zauważono rekompensaty te nie realizują zasadniczego celu w jakim wspomniany mechanizm został uchwalony, tj. nie rekompensują w pełni dla każdej JST ubytku w dochodach własnych JST uniemożliwiając realizację zadań na dotychczasowym poziomie.

6 kwietnia br. Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego kontynuował dyskusję nad rządowym projektem nowelizacji ustawy o PIT (UD347), a konkretnie nad systemem rekompensowania samorządom ubytków w dochodach własnych, które będą skutkiem wejścia w życie przewidzianej w tym projekcie obniżki z 17% do 12% stawki podatku w pierwszym przedziale skali podatkowej PIT.

### Zaniżona kwota referencyjna

Krzysztof Mączkowski, skarbnik Łodzi, jako przedstawiciel Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza, zwrócił uwagę na dwie podstawowe wady tzw. reguły stabilizacji finansowej JST. Po pierwsze kwoty referencyjne (kwoty dochodów z PIT i CIT) na kolejne lata są istotnie zaniżone, w tym kwota dla 2022 r., wskazana ustawie o dochodach JST, została błędnie ustalona na poziomie zaniżonym o blisko 10 mld zł.

Na posiedzeniu podjęto kwestię kwoty referencyjnej rocznego dochodu JST z PIT i CIT na 2022 r. ustalonej na poziomie odpowiadającym prognozowanym przez JST dochodom z PIT i CIT na 2022 r. ujętym w WPF-ach JST wg stanu na maj 2021 r., czyli w najbardziej dotkliwym okresie sytuacji pandemicznej, nie uwzględniając rekordowych odczytów inflacji, dynamiki wynagrodzeń i emerytur mających bezpośrednie przełożenie na wysokość dochodów z PIT. Z obliczeń wynika, że ustalona kwota referencyjna na 2022 r. (69.946 mln zł) jest niższa od dochodów z PIT i CIT uzyskanych przez JST w 2021 r. (76.249 mln zł) aż o 6.3 mld zł. Jeżeli doliczy się do tego waloryzację o wskaźnik inflacji oraz PKB, to okazuje się, że kwota referencyjna na 2022 r. ustalona w ustawie o dochodach JST jest zaniżona o blisko 10 mld zł.

Przeprowadzone symulacje pokazują, że zmiany wprowadzone w ramach programu Polski Ład, już po uwzględnieniu wszystkich przewidzianych form rekompensaty, spowodują faktyczne zmniejszenie dochodów własnych JST:

- w 2022 r. o 5,5 mld zł,
- w 2023 r. o 11,5 mld zł,
- w 2024 r. o 9,1 mld zł.

Łącznie, w tych trzech latach, nierekompensowany ubytek dochodów JST wyniesie ponad 26 mld zł, w tym kwota blisko 10,15 mld zł to wartość przewidziana dla 12 miast Unii Metropolii Polskich.

### Niewłaściwa metoda podziału rekompensaty

W ocenie Unii Metropolii Polskich niewłaściwa jest także metodologia, według której ma nastąpić podział subwencji rozwojowej, która ma rekompensować ubytki w dochodach JST.

Jak wskazywał Krzysztof Mączkowski podział na podstawie struktury liczby ludności, nie odzwierciedlający struktury lokalnej ubytków z PIT, a dodatkowo wprowadzenie dolnych i górnych limitów możliwych kwot do uzyskania, na kolejnym poziomie istotnie ogranicza kwoty kompensacyjne dla największych miast (górne limity dotyczą następujących miast: Warszawa, Kraków, Łódź, Wrocław,

Poznań, Gdańsk, Szczecin). Przy takim sposobie podziału miasta UMP otrzymają 12,8% środków z podziału dodatkowej kwoty subwencji rozwojowej podczas gdy udział tych miast w dochodach z PIT ustalony przez MF na 2022 rok wynosi 28,7%. Tak duży rozdźwięk między poziomem udziału miast UMP w spadku dochodów JST z PIT (28,7%), a szacowanym udziałem miast UMP w podziale środków z puli kompensacyjnej (12,8%), nie znajduje merytorycznego uzasadnienia.

### **Zwiększenie samorządowego udziału w PIT to najlepsze rozwiązanie**

Unia Metropolii Polskich stoi na stanowisku, że najlepszym sposobem rekompensowania JST utraconych dochodów jest zwiększenie udziałów JST w dochodach z podatku PIT. Zgodnie z propozycją UMP udziały JST w dochodach z PIT powinny zostać zwiększone:

- dla gmin o 24,52 p.p., tj. z 38,34% do 62,86%;
- dla miast na prawach o 31,08 p.p., tj. z 48,59% do 79,67%;
- dla powiatów o 6,56 p.p., tj. z 10,25% do 16,81%;
- dla województw o 1,02 p.p., tj. z 1,60% do 2,62%.

Dodatkowo Unia Metropolii Polskich stoi na stanowisku, że konieczne jest wprowadzenie podziału dochodów z podatku PIT płaconego w formie ryczału między budżet państwa i budżety JST, z zastosowaniem wskaźników udziału w PIT adekwatnych do szczebla samorządu.

W trakcie posiedzenia Zespołu s. Systemu Finansów Publicznych, w imieniu strony samorządowej KRWiST, postulat ten przedstawił Grzegorz Kubalski - Zastępca Dyrektora Biura Związku Powiatów Polskich. Zwrócił On uwagę na to, że nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia, aby decyzja podatnika o formie płacenia podatku (na zasadach ogólnych czy ryczałt) wyznaczała także to, czy stanie się on wyłącznym dochodem budżetu państwa, czy też stanowić będzie dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego. „Podatki wypracowane przez mieszkańców powinny zasilać budżety JST i umożliwiać realizację zadań własnych i zleconych” – powiedział Dyrektor Kubalski.

*Źródło: UMP*